

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นสื่อมวลชนดั้งเดิมที่อยู่เคียงคู่กับสังคมไทยมายาวนาน ในปัจจุบันหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็ยังคงดำรงอยู่และเพิ่มจำนวนมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็ยังคงมีคุณภาพไม่ทัดเทียมกับหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง นอกจากนี้ยังมีข้อถกเถียงในเรื่องบทบาทหน้าที่ของการเป็นสื่อมวลชน เนื้อหาที่ไม่ตรงกับความต้องการของคนในท้องถิ่น รวมทั้งวิธีการเพื่อการอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของการเมืองและธุรกิจท้องถิ่น จึงทำให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต้องเผชิญหน้ากับการปรับตัวเองอยู่ตลอดเวลา

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นถือเป็นผลรวมของความเป็นสื่อหนังสือพิมพ์และความเป็นท้องถิ่น ที่มีลักษณะเฉพาะตัว หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงต้องแสดงบทบาทของความเป็นหนังสือพิมพ์ และท้องถิ่นควบคู่กันไป ไม่ว่าจะเป็นบทบาทหน้าที่ รูปแบบองค์กร การบริหารงาน และปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการดำเนินงานของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ทั้งในเรื่องระยะเวลาในการออกหรือเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นที่นำมาเสนอ โดยทั่วไประยะเวลาในการออกหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมักถูกผูกติดอยู่กับวันที่ออกสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่การนำเสนอเนื้อหาจำเป็นต้องให้ความสำคัญในปัญหาสาธารณะที่เกิดขึ้นในภูมิภาคและเสนอความบันเทิงที่สอดคล้องกับระดับความรู้และความต้องการของผู้อ่านในภูมิภาคนั้นๆ รวมทั้งประกาศแจ้งความโฆษณาสินค้าและบริการต่างๆ ในระดับภูมิภาคนั้นๆ เป็นสำคัญด้วย

สำหรับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในอุดมคติควรมีลักษณะที่สำคัญคือ ต้องเป็นไปตามความต้องการและสนองตอบประโยชน์ของสังคมท้องถิ่นนั้นๆ โดยตรง ไม่ใช่เกิดขึ้นตามเจตจำนงของใครคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะ เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะทำหน้าที่ในการชี้ให้คนในท้องถิ่นเห็นและเข้าใจถึงเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ ปัญหา ความรู้สึกนึกคิด ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของคนท้องถิ่นนั้นเป็นหลัก หรือหากมีเรื่องอื่นอยู่บ้างก็เป็นเรื่องที่มีผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสังคมท้องถิ่นนั้น (พิศิษฐ์ ฆวลาธวัช, 2542, น. 6)

แม้ว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นผลิตขึ้นมาเพื่อตอบสนองของคนในท้องถิ่นเป็นหลัก แต่ในการบริหารงานก็ยังคงจำเป็นต้องมีหน้าที่ 2 ประการคือเป็นทั้งองค์กรธุรกิจที่ต้องมีผลกำไรและเป็น

องค์กรที่มีความเป็นสาธารณะในตัว “ประหนึ่งสถาบันสาธารณะ” (Quasi-Public Institute) ดังนั้นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงเป็น

“ผลิตภัณฑ์” หนึ่ง ที่เกิดขึ้นจากการผลิตที่มีแรงจูงใจมาจากความรักที่ต้องการจะมีส่วนร่วมในสังคมท้องถิ่นของตนด้วยการเสนอความคิดเห็นและการสื่อข่าวสาร นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจำนวนมากไม่ได้คิดว่าการสร้างผลิตผลนี้เป็นเรื่องของการผลิตสินค้าชนิดหนึ่งชนิดใดโดยทั่วไป เพราะโดยธรรมชาติของ “นักหนังสือพิมพ์” ย่อมไม่ใช่ “นักบริหาร” แต่เมื่อหนังสือพิมพ์คือผลิตผลอย่างหนึ่งก็ย่อมเป็นความจริงที่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า เมื่อมีการผลิตก็ต้องมีการลงทุนฉะนั้นก็ควรที่จะต้องมีองค์การเพื่อตั้งเป้าหมาย และเพื่อจัดการให้กิจการดำเนินไปสู่เป้าหมายในที่สุด (ยิ้มทรวง ศรีพนาวงศา, ใน วีระศักดิ์ สาลักษณ์กานนท์, 2530, น. 279-280) เป็นผู้รวบรวม

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นว่าเป็นสื่อกลางหรือเครื่องมือในการถ่ายทอดลักษณะเฉพาะของความเป็นท้องถิ่น โดยการนำเสนอข่าวสารต่างๆ ที่สะท้อนความเป็นท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็เหตุการ์ณที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น รวมทั้งแนวคิดในการพัฒนาหรือมุมมองของคนท้องถิ่น ที่มีต่อเหตุการ์ณที่เกิดขึ้นที่อาจมีผลกระทบต่อท้องถิ่น เพื่อให้คนในท้องถิ่นได้รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นสื่อเพื่อท้องถิ่น เพื่อคนในท้องถิ่น

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหรือ Local Newspaper ในต่างประเทศ จะมีขนาดใหญ่และมีความสำคัญเทียบเท่ากับหนังสือพิมพ์ระดับชาติหรือระดับประเทศ การบริหารองค์กรก็มีคุณลักษณะเอกเช่นเดียวกัน แต่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในประเทศไทยแม้ว่าจะเกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 70 ปี แล้วก็ตาม แต่พัฒนาการของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นยังคงเป็นไปอย่างเชื่องช้า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหลายฉบับไม่สามารถทำหน้าที่ตามอุดมคติของความเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นได้ เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านนโยบายของรัฐที่มีต่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในแต่ละแห่ง สภาพทางเศรษฐกิจและการศึกษาของท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อความเข้มแข็งของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ปัจจุบันหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงเป็นเพียงเครื่องมือทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นและรับใช้ระบบทุนนิยมในระดับท้องถิ่นเท่านั้น และไม่สามารถทำหน้าที่ในการตรวจสอบ หรือต่อต้านกับผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นได้ ไม่สามารถนำเสนอข่าวที่ตีแผ่ถึงสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่นได้รวมทั้งไม่สามารถนำเสนอการเอาใจเอาเปรียบประชาชนด้วยวิธีการคอร์ปชั่นของผู้มีอิทธิพลหรือผู้ใช้อำนาจรัฐ นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมักถูกคุกคาม ข่มขู่ หรือถูกสังหารเมื่อนำเสนอข่าวที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของผู้มีอิทธิพล แต่เมื่อเวลาผ่านไปกลุ่มผู้มีอิทธิพลก็ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการกดขี่สื่อจากการที่ใช้ความรุนแรง มาสู่การครอบครองหรือเป็น

เจ้าของสื่อเพื่อเป็นเครื่องมือของตัวเองโดยการเปิดหนังสือพิมพ์หัวใหม่ๆ ขึ้นมา ในบางท้องถิ่นผู้มีอิทธิพลก็จะหันมาใช้วิธีการครอบงำโดยการให้ความสนับสนุนหรือให้การสนับสนุนหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นรูปของตัวเงินโดยตรงกับนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพื่อเอื้อประโยชน์ในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ผู้มีอิทธิพลเหล่านั้น แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการกระจายอำนาจการปกครองและงบประมาณไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างทั่วถึงแล้วก็ตามแต่ยังพบว่านักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบางส่วนได้ลงสู่สนามการเมืองท้องถิ่นเองด้วย ทำให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการเมืองหลอมรวมเป็นเนื้อเดียวกันในบางพื้นที่ หรือในบางพื้นที่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็เอื้อประโยชน์ให้กับผู้มีอิทธิพลต่างๆ ด้วยการสร้างความผูกพันกันโดยใช้วิธีการซื้อขายพื้นที่โฆษณาระยะยาว ทำให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไม่สามารถทำบทบาทหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชนในท้องถิ่นได้อย่างสมบูรณ์ ดังบทความของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นผู้หนึ่งที่กล่าวว่า

เมื่อนักการเมืองลงมาถือหางข้างใดข้างหนึ่ง ฝ่ายที่ใกล้ชิดกับศูนย์อำนาจก็มักจะมีพลังมากกว่า สามารถใช้สอยทรัพยากรและงบประมาณได้อย่างสะดวกสบายกว่า บางกรณีมีการตามลงมาคอร์รัปชันในโครงการในใช้งบประมาณจำนวนมากหรืองบประมาณพิเศษอย่างชัดแจ้ง โดยที่สื่อท้องถิ่นไม่กล้าแตะต้องเพราะเกรงกลัวอิทธิพล จึงเห็นได้ว่าสื่อส่วนหนึ่งกลายเป็นพวกเข้าข้างฝ่ายผู้มีอำนาจ ต้องพินอบพิเทาเพื่อความอยู่รอด ขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งถ้าหาญกล้าเปิดโปงก็หมายถึงการเสี่ยงชีวิต ดังนั้นทางอยู่รอดที่จะทำได้ก็คือการติดดี และสะท้อนภาพต่างๆ อย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้ประชาชนตระหนักและรับรู้ถึงความไม่ชอบธรรมต่างๆ (มนต์ชัย เทศะแพทย์, ใน สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ, 2549, น. 33)

ภาพสะท้อนจากอดีตบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์รายวันของจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ได้เห็นภาพอำนาจทางการเมืองมีผลต่อความกดดันในผลกระทบกับการบริหารงานของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบางส่วนหาทางออกโดยการเอื้อประโยชน์ให้กับเครือข่ายของนักการเมืองหรือบางฉบับเลือกที่จะแสดงออกอย่างชัดเจนถึงการเลือกที่จะสนับสนุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น หรือบางฉบับก็หลีกเลี่ยงที่จะเลือกสนับสนุนฝ่ายใดอย่างชัดเจนด้วยการพยายามนำเสนอเฉพาะข่าวประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานราชการหรือไม่ก็นำเสนอแต่ข่าวอาชญากรรมเพื่อให้ตนเองอยู่รอดและขายได้เท่านั้น

จากปัญหาต่างๆ ดังกล่าว แสดงถึงเส้นทางของอิทธิพลทางการเมืองที่จะมีผลต่อการกำหนดเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ทำให้ขาดอิสระในการดำเนินงานในฐานะสื่อ เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่จึงได้แก่เนื้อหาที่ถูกกำหนดจากสปอนเซอร์รายใหญ่ ถูกกำหนดจาก

ผู้ใช้อำนาจรัฐภายในท้องถิ่น เป็นต้น สำหรับสายตาของประชาชนทั่วไปแล้วมองว่าในอดีต หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่ถูกใช้ในบทบาทหน้าที่อื่นที่อาจไม่เกี่ยวข้องกับคุณภาพสื่อ แต่ใช้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเพื่อตรวจผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาล ข่าวคราวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นถือว่าเป็นผลพลอยได้ มีน้อยคนนักที่จะซื้อหนังสือพิมพ์มาเพื่ออ่านข่าวสารที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตนเอง สุภา ศิริมานนท์ นักหนังสือพิมพ์อาวุโสมีทัศนะในประเด็นนี้ว่า

. . . หนังสือพิมพ์ที่เป็นกิจการของเอกชนในชนบทเท่าที่ตั้งกันมา และดำเนินกิจการกันอยู่ได้นั้น นอกจากจะอาศัยการพนันซึ่งรัฐเป็นเจ้าของเป็นพื้นฐานแล้ว บริการของหนังสือพิมพ์เหล่านั้นก็ต้องนับว่าเป็นบริการอันเป็นไปเพื่อส่งเสริม และปลูกฝังความมัวเมาในการพนันให้แก่ประชาชนพลเมืองนั่นเอง ถึงจะมีข่าวสารและมีข้อวิพากษ์วิจารณ์อะไรประกอบอยู่บ้างก็เป็นการมีขึ้นไว้เพื่อตบหรือล่อใจให้คนทั้งหลายเข้าใจผิดในเจตนาประสงค์ที่แท้จริงของตนไปอย่างนั้นเอง เป็นวิธีการอำพรางเพื่อหากินด้วยการพนัน เพราะข้อเท็จจริงแท้ๆ มันอยู่ที่ว่ากิจการหนังสือพิมพ์เหล่านั้นจะอยู่ได้หรือไม่ก็ได้ก็ด้วยการพนันซึ่งรัฐเป็นเจ้าของเป็นสำคัญ (พิศิษฐ์ชวลลาธวัช, 2526, น. 36) เป็นบรรณาธิการ

ในปัจจุบันหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองทั้งในเชิงถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมืองการต่อต้านอิทธิพลบางอย่างทางการเมือง พัฒนาการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทั้งในแง่จำนวนและเนื้อหาที่นอกจากจะต้องเอาชนะคู่แข่งระหว่างหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นด้วยกันเองแล้วยังต้องแข่งขันกับสื่อท้องถิ่นอื่นที่กำลังเติบโตอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นวิทยุท้องถิ่นหรือเคเบิลทีวีท้องถิ่นก็ตาม ภาคเหนือนับเป็นภาคหนึ่งที่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเกิดขึ้นมายาวนานนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2453 หนังสือพิมพ์ตัดจรีต ออกเป็นฉบับแรกของจังหวัดเชียงใหม่และภาคเหนือเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม ร.ศ.129 หรือ พ.ศ. 2453 โดยขุนอุปัติพงษ์หรือนายศาสตร อุปัติพงษ์ (บุญเสริม สาตราภัย, อินสม ปัญญาโสภา, และอำนาจ จงยศยิ่ง, ใน เครือข่ายบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ภาคเหนือ 17 จังหวัด, 2551) หลังจากนั้นได้มีหนังสือพิมพ์อีกหลายหัวเกิดขึ้นตามมา เหตุผลของการเกิดขึ้นของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคเหนือ คือความต้องการรักษาผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม ทั้งกลุ่มข้าราชการ และกลุ่มพ่อค้าภายในท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตั้งแต่อดีตมีการบริหารจัดการในรูปแบบเจ้าของคนเดียว (Individual Ownership) มาตั้งแต่ต้นและต่อมาเมื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นได้ถูกนำมาใช้เพื่อธุรกิจและการเมือง การบริหารงานหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็ได้พัฒนาไป อาทิ แหล่งเงินทุน เนื้อหา และการเผยแพร่ที่มีจำนวนมากขึ้น หนังสือพิมพ์เหล่านี้หันมาเน้นการนำเสนอข่าวประชาสัมพันธ์และการโฆษณา

ธุรกิจ Thornton เป็นหลัก และการเผยแพร่ซึ่งเน้นที่การจำหน่ายน้อยลงและแจกฟรีให้กับสปอนเซอร์เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาวិเคราะห์หิ้งต้องมุ่งไปสู่การวิเคราะห์การปฏิบัติงานของ 3 ฝ่ายหลักๆ คือ ฝ่ายบรรณาธิการ ฝ่ายจัดการ และฝ่ายการผลิต ซึ่งถือเป็นหัวใจของการทำหนังสือพิมพ์ ในการบริหารงานหนังสือพิมพ์มีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงอยู่ 9 ประการด้วยกันคือ การกำหนดนโยบาย การจัดองค์กร บุคลากร การควบคุม การประสานกับส่วนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร การรายงานผลการปฏิบัติงานให้สังคมได้รับทราบ การบริหารงบประมาณ แต่ในองค์กรหนังสือพิมพ์ยังมีสิ่งสำคัญที่สุดที่ต้องคำนึงถึงเพิ่มขึ้นจากองค์กรธุรกิจทั่วไป คือ การบริหารเนื้อหา และการบริหารเวลาและการผลิตถือเป็นสินค้าหลักของหนังสือพิมพ์ ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่างๆ ไปเจ้าของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะทำหน้าที่เหล่านี้เกือบทั้งหมดในคนเดียว หรือมีลูกจ้างเพื่อช่วยงานในแต่ละส่วนเพียง 1-2 คนเท่านั้น ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารในหนังสือพิมพ์ นอกจากนั้นยังมีปัจจัยต่างๆ ที่บีบคั้นทำให้เนื้อหาในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเอนเอียงได้ แต่ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นขนาดใหญ่จะมีการจัดสรรคนให้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ทำให้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ เป็นไปได้อย่างหลากหลาย ปัญหาในการบริหารงานของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมักจะมาจากการพยายามลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ให้สามารถอยู่รอดได้อย่างมีกำไร ซึ่งเป็นประเด็นที่ทำให้ต้องศึกษาว่า การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือมีวิธีการอย่างไรให้สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องในสภาวะกดดันทั้งสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และจากผู้มีอิทธิพล

ดังนั้นการศึกษาลักษณะการบริหารงานหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือ จะทำให้มองเห็นมิติของกระบวนการทำหนังสือพิมพ์และเงื่อนไขต่างๆ ที่มีผลต่อการบริหารองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มิติของการบริหารงานหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ด้านต่างๆ ที่ประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย การกำหนดโครงสร้าง การดำเนินงาน และการควบคุมหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่นๆ ที่อาจค้นพบได้จากการวิจัยครั้งนี้

ปัญหานำการวิจัย

การบริหารงานหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของจังหวัดในเขตภาคเหนือเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการบริหารงานและปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือ

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ศึกษาเฉพาะหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ผลิตและจัดจำหน่ายในเขตจังหวัดภาคเหนืออย่างสม่ำเสมอมีระยะเวลาการออกจำหน่ายที่แน่นอน อาทิ รายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ รายลือตเตอร์ รายเดือน

2. ศึกษาเฉพาะหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ผลิตและจำหน่ายในเขตจังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก และเชียงใหม่ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 ถึง 30 มิถุนายน พ.ศ. 2551

3. การศึกษาและวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นใช้กรอบแนวคิดในการบริหารองค์กรและหลักการบริหารเนื้อหาและการบริหารเวลาและการผลิต ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการผลิตหนังสือพิมพ์นำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ด้านการบริหารองค์กรใช้กรอบแนวคิดกระบวนการบริหารจัดการ 7 ประการ หรือ POSDCoRB ของ ลูเทอร์ กุลิกและลินดอลล์ เออร์วิก (Luther Gulick and Lyndall Unwick) มีกรอบในการวิเคราะห์ ดังนี้

การบริหารเนื้อหา

การบริหารเวลาและการผลิต

การวางแผน (Planning)

การจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing)

การจัดการบุคลากร (Staffing)

การอำนวยความสะดวก (Directing)

การประสานงาน (Coordinating)

การรายงาน (Reporting)

การจัดทำงบประมาณ (Budgeting)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าประโยชน์ที่เกิดขึ้นน่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ในหลากหลายมิติ ดังนี้

1. ทราบและเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือ ซึ่งจะทำให้สามารถสรุปแบบแผนการบริหารงานของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในภาคเหนือ อันจะนำไปเป็นแนวทางการวิเคราะห์หนังสือพิมพ์รายเล่ม รวมทั้งนำไปเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์ระดับชาติหรือหนังสือพิมพ์ภูมิภาคอื่นๆ
2. ได้ทราบถึงเงื่อนไขและปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในประเด็นต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นโดยเฉพาะในภาคเหนือซึ่งเป็นช่องทางลัดในการเข้าใจในการวางแผนรุกแนวรับในการบริหารของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมต่างๆ อยู่ตลอดเวลา
3. เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้เป็นสื่อที่สามารถทำหน้าที่และแสดงบทบาทเป็นสื่อมวลชนต่อสาธารณะอย่างแท้จริง

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้อ่านงานวิจัยเล่มนี้ได้เข้าใจเนื้อหาที่ตรงกัน ดังนี้

องค์กรหนังสือพิมพ์ หมายถึง องค์กรที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อผลิตสินค้าคือการเผยแพร่ข่าวสารโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นเครื่องมือหลัก รูปแบบองค์กรเป็นธุรกิจเอกชน มีบุคลากรตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีจริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นแนวทางในการทำงานด้านข่าวสารขององค์กรหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือ หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่ผลิตและจัดจำหน่ายเฉพาะในเขตพื้นที่ระดับจังหวัดโดยไม่รวมหนังสือพิมพ์ที่ผลิตในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนรู้เท่าทันสถานการณ์และความเป็นไปในท้องถิ่นของตนเอง ส่วนใหญ่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะมีขนาดแท็บลอยด์มีจำนวนไม่มากนักที่ผลิตออกมาในขนาดบรอดชีท ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะหนังสือพิมพ์ที่ผลิตและจำหน่ายอยู่ในเขตภาคเหนือ โดยผลิตออกเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ รายลือตเตอร์ หรือรายเดือน ซึ่งในปัจจุบันมีประมาณ 113 ฉบับ

การบริหารสื่อมวลชนท้องถิ่น หมายถึง การตัดสินใจวางแผน กำหนดบุคลากร สั่งการควบคุม และจัดหาทรัพยากรที่ยังขาดรวมทั้งจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ขององค์กร เพื่อให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการไปสู่เป้าหมายโดยมีหลักการบริหารสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชน 2 ประการ และหลักการบริหารองค์กร 7 ประการ หรือ POSDCoRB คือ

การบริหารเนื้อหา เป็นการกำหนดนโยบายเพื่อวางขอบเขตการแสวงหาเนื้อหา วิธีการแสวงหาเนื้อหา วิธีการรวบรวม วิธีการคัดเลือก สัดส่วนและประเภทของเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาประเภทต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ การตรวจสอบความถูกต้อง และผลกระทบที่เกิดจากเนื้อหา

การบริหารเวลาและการผลิต เป็นการควบคุมระยะเวลาการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนของการผลิตหนังสือพิมพ์เพื่อให้ทันเวลาในการออกวางจำหน่ายในแต่ละรอบการจำหน่ายของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น รวมทั้งวิธีการจัดการเพื่อเผยแพร่ไปสู่มือผู้อ่าน

การวางแผน (Planning) การวางแผนการดำเนินงานขององค์กรทั้งระยะสั้นระยะยาว เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานขององค์กรให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

การจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) การจัดโครงสร้างองค์กรเป็นการแบ่งสายการบังคับบัญชา การกำหนดบทบาทหน้าที่แต่ละส่วนงานและรายละเอียดการปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ ของบุคลากร

การจัดการบุคลากร (Staffing) การจัดการกับบุคลากรในองค์กร ทั้งการ จัดอัตรากำลัง การกำหนดค่าตอบแทน การกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละตำแหน่ง การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศในสถานที่ปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน

การอำนวยการ (Directing) การวินิจฉัยเหตุการณ์จนกระทั่งตัดสินใจ ควบคุมการปฏิบัติงาน และบังคับบัญชาบุคลากรในหน่วยงาน

การประสานงาน (Coordinating) การประสานงานเพื่อทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับทุกๆ ฝ่ายในหน่วยงานและภายนอกหน่วยงานจะทำให้เกิดความร่วมมือเพื่อไปสู่เป้าหมายขององค์กร

การรายงาน (Reporting) การรายงานความเคลื่อนไหวไม่ว่าจะเป็นผลประกอบการ นโยบายผลการปฏิบัติงาน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับองค์กรให้ทุกคนในองค์กรได้รับรู้ร่วมกันตั้งแต่ระดับผู้บริหารจนถึงบุคลากรทั่วไป

การบริหารงบประมาณ (Budgeting) การจัดทำงบประมาณ การทำบัญชีใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบด้านการเงิน ให้เพียงพอต่อการดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งมักแบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ เงินจากการจำหน่าย และเงินจากการขายพื้นที่โฆษณาในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งรวมไปถึงการจัดสรรเงินเพื่อไปสนับสนุนการดำเนินงานในแต่ละส่วน อาทิ ค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุดิบ ค่าตอบแทนคอลัมนิสต์ เป็นต้น และผลกำไรที่ผู้ประกอบการได้รับอีกด้วย

ข่าวฝาก เป็นข่าวที่องค์กรหนังสือพิมพ์ไม่ได้ออกไปแสวงหาข่าวเอง แต่ได้รับข่าวสารนั้นมาจากผู้สื่อข่าวที่ไม่ได้สังกัดหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นหรือได้มาจากองค์กรวิชาชีพเป็นผู้กระจายข่าวสารมาให้บรรณาธิการพิจารณาว่าสมควรที่จะลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหรือไม่